מסורת הש"ם

לים פ"ט ומ"ה ושם (ל ה) כנים פיש (מייה ושם אימא וו"ל חרפין שנשממש בהן משקין טמאין ונפלו לאויר המנור וכרי. וע' מוס' כרימות טו: ד"ה מלדן, ב) ב"ק קא: אהלות פ"ג מ"ב ע"ש, ג) אהלות פ"ג מ"ב, ד) [שם מ"ב], ה) גיי רש"א א"ר פפא כל היכא דאין יכול לאת ד"ה טהור יכול ו הות , ייש טהור יכול וכו' וכן הוא בגמרות ישנות, 1) רש"א

הואיל ואין אדם מקפיד עליו אחר

העברת הסמנין מדאול לה חווחא:

חרסין. כגון עביט של מי רגלים של

זב ושל זבה: שמוף משקה ללחת.

כלומר דרך משקה לנחת ע"י ליבון

החרס וכיון שהיו חרסין אלו בתנור

בשעת היסקו ילאו המשקין ונטמא

תנור מאוירו: לא שנו. הא דקתני

הוסק אין לא הוסק לא דכל זמן שהן

נבלעין בחרסין אין מטמאין את אויר

התנור אלא משקין קלין שאינן אב

הטומאה כגון דמעת עינו ודם

מגפתו או מי רגלים דטמא מת או

טמא שרץ דאפילו כשהוסק ויצאו והיו

הן ממש באויר התנור לא טמאוהו

אלא מדרבנן דאין משקה מטמא

כלי חוץ ממשקה אב הטומאה: אבל

משקין המורין. כגון מי רגלים של

זב ושל זבה שריבה בהן הכתוב

מעיינות לטמח חדם וכלים: טמח.

התנור אפילו לא הוסק כיון דיכולין

לנאת ע"י היסק לאו טומאה בלועה

היא ומטמאה: אי לא לא. דהוה

ליה טומאה בלועה בחרסין וטומאה

בלועה לא מטמיא כדאמר בבהמה

המקשה (חולין עה.): טהרוחיו טהורות.

אי אמרת בשלמא בלוע שאינו יכול

לנאת אלא ע"י הדחק טהור משום

הכי תלינן לקולא ואמרינן לבע הוא

וטהור משום דאי נמי דם הוא כיון

דנבלע כל כך דאין הסממנין יכולין

להעבירו ואף על פי שיכול לנאת על ידי

לפון טהור אלא לדידך דאמרת הואיל

ויכולין לנאת על ידי היסק כי לא

יצאו נמי טמאין הכא היכי תלינן

לקולא לאכול תרומה תלויה דדלמא

דם הוח: אמר ליה הנח לכחמים.

דעיקר תחילת גורתן אינה אלא

מדרבנן הילכך מקילינן דמדאורייתא

הגהות הב"ח

(A) תד"ה הנח וכו' בלבע כדפרישית: (ב) ד"ה ואס לאו וכו׳ ולא היה בו רביעית:

מוסף רש"י

-ביעית דם. מטמאה באהל. להו לרבנן דברביעית דם חי, נהו נרכנן דכרביעות דס חי, שנבלעה בבית. בקרקע, הבית טמא. כליס שבבית, בקרקע, דכית לח מקבל טומחס דכית לח מקבל בית קרקע היח בכלים דמעיקרא. דסוו כנית קודם שנכלעה, שהית. בכלים בית קודם שנכלעה, שהית. בעין והאהיל הבית עליה ועל כפין האחסיל טכיע עליט ועל הכלים ונטמחו (שם). בכלים דבסוף. לחמר שנכלעה (שם). ויוצא ממנה רביעית דם. שאם יתנו מים במדה ימלאו רביעית יותר, שבתחילה נבלעה בו יותר שבתחיקה לבנעה כו יחת מרביעית, והכנים הכסות לבית, הבית טמא, ואם לאו לבית, הבית, שלא האהיל על רביעית שכבר חסר בהבלעו בכסות, אבל הכסות טמא שתחילת נגיעה ברביעית מלומלם נטמאה (שם). מלומלם נטמאה (שם). מקולי רביעיות. של דס קל, כגון דם תבוסה שאינו מטמא באהל אלא מדרבנן משמת במאל מתר מדיכת (שם). דם תבוסה. הרוג שילא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו, ספק כולה בחייו ספק כולה במותו (שם).

תום' הרא"ש (המשך) לה אם מתכבסת ויוצא ממנו רביעית דם בדבר קל . טמאה ואם לאו שאינו יכול טכאה דאם לאו שאינו יכול לצאת בקל טהור ועליה קאי הך סיפא אלמא ה״ק כל הבלוע שאינו יכול לצאת בקל (טמא) [טהור]. וי״כ רע״כ כל הבלוע שאינו יכול לצאת משמע דאינו יכול לצאת משמע האינו יכול לצאת כלל אף על ידי הדחק. וה"פ לר"ל ואם לאו שאין הרביעית של דם תבוסה יכול לצאת בכיבוס קל טהורה שהרי כל הבלוע קל טווורו שוווי כל ובלוע שאינו יכול לצאת כלל בשום ענין טהור אף בטומאה דאורייתא. הילכך בדם תבוסה דרבנן יש לטהו כשאין יכול לצאת בקל אע״פ שיכול לצאת ע״י הדחק ואליכא דר׳ יוחנו טהורה כיון שאינו יכול לצאת בקל דמסתמא אינו מקפיד עליו אע״פ שהיה מקפיז עליז אע"פ שהיה יכול לצאת ע"י הדחק שהרי כל הבלוע שאינו יכול לצאת כלל טהור אע"פ שמקפיד עליו בפי׳ הילכך . היכא דאינו מפרש דמקפיז רין הוא אפי׳ יכול לצאת צ״י הדחק כיון דאינו יכול לצאת בקל (טמא) [טהור] אף בטומאה זאה .... הילכך פריך מינה שפיר ר' יוחנן לר"ל: מידי בקפידה חליה מילחה. בתמיה. כיון דטהרות שבינתיים טהורות אלמא לאו דם הוא אחרונות משום קפידא אמאי טמאות: דם הנדה ודאי. כגון נדה שקנחה בסדין דם אף על גב דודאי דם הוא: מעביר עליו ז' סממנין ומבטלו. ואפילו לא עבר הרי הוא בטל וטהור הוא

> אמר ליה רבי אבא לרב אשי מידי בקפידא תליא מילתא א"ל אין דתניא רבי חייא אומר "דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו ואמאי הא דם נדה הוא אלמא בקפירא תליא מילתא ה"נ בקפידא תליא מילתא יתנן התם בחרסין שנשתמש בהן זב שבלעו משקין ונפלו לאויר התנור והוסק התנור התנור ממא שסוף משקה לצאת אמר ר"ל לא שנו אלא משקין קלים אבל משקין חמורין ממא אע"פ שלא הוסק התנור רבי יוחנן אמר יאחד משקין קלין ואחד משקין חמורין אם הוסק התנור אין אי לא לא איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש המבילו ועשה על גביו מהרות והעביר עליו ז' סמנין ולא עבר הרי זה צבע ומהרותיו מהורות ואין צריך להמביל אמר ליה הנח לכתמים דרבנן והתני רבי חייא דם הנדה ודאי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו אמר ליה רבי לא שנה רבי חייא מנא ליה איתיביה רבי יוחגן לריש לקיש ירביעית דם שנבלע בבית הבית ממא ואמרי לה הבית מהור הולא פליגי הא בכלים דמעיקרא הא בכלים דבסוף יונבלעה בכסות אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם ממאה ואם לאו מהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן שאני דם תבוסה דרבנן איתיביה ר"ל לרבי יוחנן סיכל הבלוע שאינו יכול לצאת מהור הא יכול לצאת ממא ואף ע"ג דלא נפיק ∘א"ר פפא יכל היכא דאין יכול לצאת ולא הקפיד עליו דברי הכל מהור יכול לצאת והקפיד עליו דברי הכל ממא כי פליגי דיכול לצאת ולא הקפיד עליו מר סבר כיון דיכול לצאת אף על גב דלא הקפיד עליו ומר סבר אע"ג דיכול לצאת

עד שתראה בבשרה: מעביר עליו כו'. והא הכא דודאי דם הוא מטהרינן ליה משום דנבלע כל כך ואע"פ שיכול לנאת ע"י לפון: אמר לו זו אינה משנה. ומשובשת היא הואיל ורבי לא שנאה במשנתינו שסידר את המשנה: ר' חייא. תלמידו מנין לו: רביעים דם. של מת מטמא באהל: הבים טמא. כלי הבית טמאין באהל: בכלים דמעיקרא. שהיו שם קודם שנבלעה טמחים שנטמחו בחהל: והח בכלים דלבסוף. שבחו לבית לאחר שנבלע הדם בקרקע טהורים דתו לא מטמיא: ואם לאו טהורה. ואע"ג דרביעית שלמה נבלעת בו. אלמא בלוע שאינו יכול לנאת להדיא אלא ע"י הדחק כי הכא דע"י לפון נפקא כולה וקתני טהורה: דם תבוסה. האי רביעית דמקילין בה לא בבאה ממש מן המת אלא ברביעית דם תבוסה שהוא ספק ואפי׳ לא נבלעה אין לה טומאה ודאית כדתניא בפ׳ בתרא (לקמן דף עא.) איזהו דם תבוסה הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו ספק יצא רובו מחיים ספק ילא רובו לאחר מיתה וטמא: כיון דיכול ללאת כו'. והנך חרסין אע"ג דלא קפיד בהו להוליא כל מה שבתוכן טמאין כל זמן שלא יצא הואיל ויכול לצאת על ידי היסק:

(ב"ק דף קא.) פריך תנא בגד שלבעו בקליפי ערלה ידלק אלמא חזותא מילתא היא ורמינהי רביעית דם שנבלע בבגד כו' ומשני מקולי רביעיות שנו כאן והא הך שינויא לא הוי אלא לר"ל א"כ תקשה לר" יוחנן וי"ל דלר" יוחנן לא קשה מידי טומאה לערלה דגבי טומאה משום קפידא וכיון דאינו יכול לנאת אלא ע"י הדחק בטל דטומאה בלועה לא מטמיא אבל גבי ערלה ניחא ליה בחזוחא ולא מבטל ליה והחם משני שינוייא דמהני לר"ל וה"ק אפילו לפי דבריך שאתה מדמה טומאה לאיסור לא קשה דדם מבוסה דרבנן: דא יבוד דצאת שמא. ואם תאמר ומאי קושיא דלמא הכי הך דכל הבלוע סיפא דהך דלעיל שנבלע בכסות והאי בסתם תכבוסת אוקמינן ופרישנא ואם לאו טהורה אע"ג דיכול לנאת ע"י הדחק בצפון ואדרבה קשיא לריש לקיש ויש לומר דהך דכל הבלוע משמע שאינו יכול לנאת כלל דסתמא קחני ואפילו הכי קיימא שפיר ארישא

אמר רבי אבא מידי בקפידא תליא מילתא. דכיון דלא עבר בראשונה נתבטל בבגד וכי עבר נמי בשניה לא טמא הבגד ביציאתו לחוץ לפי שנתבטל במי תכבוסת וא"ת ולר' אבא תקשה אמאי נקט במתניתין הרי זה לבע אפילו דם יו(נדה) ודאי טהור אף

למפרע דכיון דלא עבר איגלאי מילתא למפרע שנתבטל בבגד אלא ודאי בקפידא תליא מילתא וי"ל דלא איגלאי מילתא למפרע שלא היה ראוי לעבור מתחלה ע"י שלא עבר עתה שהרי כל שעה הוא מתייבש יותר ויותר ומעיקרא שמא היה ראוי לעבור אי נמי היה סבור כריש לקיש דמטמא טומאה בלועה לכך אלטריך לומר ה"ו לנע: אלמא בקפידא תליא מילתא. וא"ת אם כן מה נורך בהעברת סמנים כיון דמבטל בלבו סגי וי"ל דבטלה דעתו אצל כל אדם אם יבטלנו בלא שבעה סממנים: הנח לכתמים דרבנן. מיהו כיון דרגילות לבא כתם מגופה

לא מקילינן אי לאו משום דאיכא למתלי בלבע (4) כדפירש במתניתין ולא דמי לדם תבוסה דלקמן דמקילינן משום דהוי מדרבנן אי נמי כדי לטהר אפילו למפרע נקט הרי זה לבע או שמא מתחלה שלא נתייבש כל כך היה יכול לנאת: רבי חייא מנא דיה. וא״ת אם כן לעולם לא ניתיב תיובתה מברייתה דמתני בי ר' חייא ובי רבי אושעיא וי"ל דבכולהו איכא למימר כדאמר אילפא בתענית (דף כא.) ובכתובות (דף סט:) כל דחמר מילתה דבי ר' חייה ור' חושעיה ולא פשיטנא ליה ממתני׳ כו׳ והך הוה פשיטא ליה לר"ל דלא רמיוא במתניתין ועוד דסברא הוא מדנקט מתניתין כתם ולא דם נדה שמע מינה דדם נדה ודאי לא מלי לבטל ולית ליה חילוק בין להבא בין למפרע: אם מתכבסת ויוצא ממנה רביעית דם. פרש"י בהגחל (ב"ק קה:)

שיתנו מים במדה ואם כשיסחטנו לחוץ ימלאו רביעית יותר א"כ ודאי היה בו רביעית דם וקשה דאפילו לא

ימלאו רביעית יותר מ"מ יכול להיות שהיה בו רביעית שהרי הכסות בלועה גם מן המים וגם מן הדם שאין הכל יכול לצאת ונראה כדתניא בתוספתא דאהלות (פ"ד) רביעית דם שבלוע בכסות כילד משערין אותו מביא מים במדה ומכבס ומביא מים אחרים ונותן בתוכו רביעית דם ואם היה שוה מראיהן טמאה שאם כן גם מן הצגד יצא רביעית דם שהרי גם מן המים ומן הדם נשארו בבגד ולא יהיה מראהו שוה אם לא היה בו רביעית דם מתחלה ואם תאמר ומה לריך מדה למים הראשונים לא היה לריך אלא שיתן מים במדה שילא מן הבגד פחות רביעית ויתן רביעית דם לתוכו ואם ישוה מראיהן טמא וכ"ת שלא הזכיר מדה ראשונה אלא לתת מן השניה כמדתה הלא על כרחך אינו לריך מן השניים כשיעור שבלעה כסות מן הראשונים ויש לומר דמשום הכי נקט מדה בראשונה שאם ימצא רביעית יותר א"ל לחזור ולטרוח ולהביא מים שניים כדפרש"י: ראם דאו מהורה. אע"ג דכל הרביעית נבלע בבגד וא"ת משעה שנפל עליה יחד נטמא הכסות וי"ל דמיירי דקודם שנפל רביעית נבלע בכסות מה שאינו יכול לנאת ע"י סתם כבום ונתבטל בבגד ולא היה (כ) רביעית שלם מעולם: בוקולי רביעיות שנו באן. מימה דבהגחל קמח

לא א מיי׳ פ״ד מהל׳ מטמאי משכב ומושב הלכה יא:

יטכנט ינו. לב ב ג מיי׳ פי״ד מהל' כלים הל"ו: לג ד ה מיי פ״ד מהלי טומאת מת הלו"א: לד ו ז מניי שם הלו"ג: לח ח מניי פנ"ד מהלי כלים הל"ו:

תום' הרא"ש

ר' לא שנאה ר' חייא מנין לו. תימה וכי מילתא דתמיה היא אי ר' חייא הוסיף לפרש היא אי ר' חייא הוסיף לפרש מה שלא פי׳ ר'. וי״ל דמשמע ליה לר״ל דר׳ חייא פליג אדר׳ משום דקתני מתניתין כתם דמשמע דוקא בכתמים משום דכתמים בכוומים משום דכוומים מדרבנן אבל דם נדה לא מהני ליה ביטול. ועוד אפי לא פליג כל ברייתא דלית לה רמז מהמשנה לא מותבינן מינה תיובתא כדאמרינן בסוף מציאת האשה גבי אילפא תלא האשה גבי אילפא תלא נפשיה באיסקרתא ואמר כל דבעי ליה מתניתא דתני בי ר' חייא ור' אושעיא ולא פשיטנא ליה ממתניתין . טבענא בימא : **אם** מתכבסת במים שנתכבסו בו רביעית יותר לאחר תכבוסת מקודם תכבוסת ואי אפשר לצמצם חכבוסת האי אפשר לצמצם שיעור זה יפה בענין זה שהרי נשתייר בבגד מן המים ובפ'י ד'י דתוספתא דאהלות קתני רביעית דם בכסות כיצד שנבלעה מטהרינן אותה מביא מים מסהרינן אותה מביא מים במדה ומכבסה בהם ומביא מים אחרים ונותן לתוכן רביעית דם אם מראיהן שוין הרי זו טמאה ואם לאו הרי זו טמאה ואם לאו טהורה. ועתה אין לחוש אם נשאר המים בבגד שהרי הדם נתן מראה אדמומית אף במה שנבלע בבגד. . וה״ה שלא היה צריך למדוד המים מתחלה אלא לאחר המים מתולה אלא לאחו הכיבוס מודד מי התכבוסת ויקח מים אחרים באותה מדה פחות רביעית. ויתן רביעית דם באותם מים לידע אם מראיהו שויו אלא לידע אם מראיהן שוין אלא לכך מודד קודם הכיבוס שאם מוצא בהם רביעית יותר שוב אין צריך להביא אחרים: ואם לאו טהור. פי" הבית שהכסות בתוכו. ואי גרס טהורה קאי אכסות אחר שהטבילה. אכסות אחר שהטבילה. ותימה מאי קשה לר"ל הא דמטמא ר"ל היינו משום שיכול לצאת בהיסק אבל אם אינו יכול לצאת מודה יכולה לצאת בקל אלא ע״י הדחק טהורה: הא יכול קשה ליה דילמא ה״ק הא ור׳ יוחנן נמי דמטהר היינו במשקין שאין יכולין לצאת במשקין שאין יכולין לצאת אלא ע"י הדחק כגון בהיסק תנור ובצפון דאם יכולין לצאת בז' סממנין מודה דטמא. ואדרבה קשה לר"ל דקתני אין יכולין לצאת וקות: אין יכולן עצאת טהור דמשמע אין יכול לצאת בקל אע"ג דיכול לצאת ע"י הדחק טהור. וי"ל דמשמע לישנא אין יכול לצאת כלל אפי׳ ע"י הדחק טהור ובהא מודה ר"ל הא יכול לצאת ע"י